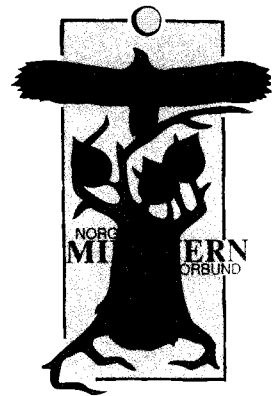

Det Kongelige Miljøverndepartement
Oslo
Ref. 200501284-/

Bergen 2/3 2005

Høring – Forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein.

Norges Miljøvernforbund har i tidligere brev til myndighetene foreslått en omlegging av erstatningsordningen for tap av husdyr grunnet rovvilt i tråd med forslaget til ny forskrift. Vi kan derfor tilslutte oss hovedtrekkene i forskriften.

NMF er av den oppfatning at dagens erstatningsordning for tap grunnet rovdyr ikke fungerer etter intensjonen, og at ordningen oppfordrer til svindel og lureri, ved å oppgi for store tap eller feilaktige årsaker.

Vi har derfor tidligere anbefalt at ordningen legges om etter hovedprinsippene i den svenske ordningen, hvor reindriftsnæringen i stedet for kompensasjon for tap, får et beløp for forekomst av rovvilt innen sine beiteområder. Ordningen bør gjelde både for sauehold og reinsdyr, slik det også er foreslått i utkast til ny forskrift.

NINA (oppdragsmelding 768) undersøkte folks holdning til rovdyr. Undersøkelsene viste stor positiv vilje og forståelse for å opprettholde levedyktige bestander av rovdyr i norsk natur. Over 80 % av alle spurte var helt eller delvis enig i at alle de fredete rovdirene hadde "rett til å eksistere i norsk natur".

Norges Miljøvernforbund

Hovedkontor:

Postboks 593
5806 BERGEN
Marken 9
Bank: 9521.05.71982
Internett:
www.miljovernforbundet.no

Tlf: 55 31 71 00
Fax: 55 31 81 60
Org.nr: 871 351 082
E-mail:
nmf@miljovernforbundet.no

Region Sør / øst

Postboks 9261, Grønland
0134 OSLO
Schweigaardsgt. 28

Tlf 22 17 70 18
Fax: 22 17 82 18

Region Nord

Postboks 446
9255 TROMSØ
Tlf: 913 57 125

Det er derfor åpenbart at det også er en betalingsvillighet for rovdyr i samfunnet som er vesentlig større enn de samlede kostnadene ved å ha rovdyr. Den samfunnsmessige nytten av rovdyrene er klart større enn de samfunnsmessige kostnadene.

Forfatterne av NILF rapporten "Privat eierrett til beite, rovdyr, sauehold og reindrif" konkluderte med at dette tilsier at det er fornuftig å endre hovedprinsippene i forvaltningspolitikken.

De er av den oppfatning at "eier av beiteretten bør kunne kreve at rovdyrene fjernes i beiteområdene både for sau og rein, noe som innebærer at dersom det offentlige ønsker å ha rovdyr i områdene, må det inngås en frivillig avtale med beiteeierne eller at **det offentlige eksproprierer retten til å ha rovdyr i beiteområdene**".

Forfatterne er videre av den oppfatning at en forvaltningspolitikk som bygger på private rettigheter vil ha flere fordeler sammenlignet med gjeldende forvaltning og påpeker at "betaling for å ha rovdyr gir incitamenter til bønder og reieiere for å utvikle forebyggende tiltak som reduserer rovdyrskadene. I stedet for å bruke tiden til å registrere og dokumentere rovdyrskader, kan sauebøndene arbeide med å utvikle forebyggende tiltak".

Dagens forvaltning av rovdyr har ikke lagt til grunn de rettighetene som bøndene har til utmarksbeite. Det betales ikke for redusert beiteverdi, men for den skaden rovdyrene gjør. Dette er et negativt incitamentsystem hvor det betales for de uønskede virkningene av å ha rovdyr. Alternativet er, som nevnt ovenfor, at de som har beiterett får betalt for at det er rovdyr i beiteområdet.

All forskning og erfaring tilsier at forvaltningen blir dårlig når det ikke er privat eiendomsrett som sikrer fornuftig ressursbruk.

Som påpekt i rovdyrmeldingen vil en slik omlegging gi en økonomisk gevinst til de dyreeierne som klarer å redusere tapene, og vil derfor virke mer forebyggende enn en ren erstatningsordning.

Mens dagens erstatningsordning nærmest oppfordrer til "juks", dvs. å tillegge rovdyr større skyld i tapene enn det som er reelt, vil en omlegging gi incitament til både å passe bedre på dyrene og en mer positiv holdning til rovdyr.

Som det fremgår av vedlagt notat er det i dag dårlig samsvar mellom reelt, erstattet og påstått tap, dårlig samsvar mellom antall rovdyr i et område og erstattet antall husdyr og dårlig samsvar mellom påstått/erstattet tap og rovdyrenes biologi. For å rette på dette er det vår oppfatning at ordningen med erstatning for udokumentert rovviltskade ikke bør opprettholdes i den form det er foreslått i utkast til forskriften. Vi foreslår i stedet at det kun gis erstatning for dokumentert skade, men at kravene til dokumentasjon senkes.

Med en erstatningsordning hvor dyr som uansett ville ha omkommet grunnet sult (generert av for store tettheter av rein på beite i forhold til næringstilgangen) blir erstattet fordi de i stedet for å sulte i hel blir tatt av rovdyr, vil det kunne lønne seg å ta risikoen med for mange dyr på beite. Dagens støtte ordning virker derfor som et incitament for å opprettholde dagens uheldige reinforvaltning, hvor beiteresursene er i ferd med å ødelegges grunnet betydelig overbeiting.

Ny forskning har vist at beiting av sau på fjellet i urovekkende grad forandrer fjellets økosystem. Forskere (Seldal, T & Høgstvedt, G. i Utmarksbeite og store rovdyr, p.13-17) fant bl.a. en negativ sammenheng mellom tettheten av sau og forekomsten av ryper, noe som de tilskrev de negative effektene sauebeiting har på forekomsten og kvaliteten på planter som også er viktige beiteplanter for ryper. Forekomsten av liryper i områder med lite eller ingen sauebeiting var 10-15 ganger høyere sammenlignet med områder hvor sau beitet. Beiting av sau har vist seg å fjerne de mest næringsrike plantene og gi rom for mer næringsfattige arter.

Dagens erstatningsordning som gjør det lønnsomt med store tettheter av sau, fremfor en mer forsiktig bruk av beitene, vil derfor fremme en fortsatt negativ innvirkning og ødeleggelse av høyfjellsøkologien.

NMF vil derfor foreslå at det ved beregning av risikoerstatningssummene legges inn et incitament som gjør det mer lønnsomt å tilpasse dyretettheten til de aktuelle økologiske forholdene.

NMF vil foreslå en litt annerledes måte å beregne erstatningssummene på enn det som er foreslått.

Beregning av utbetalt beløp for hvert rovdyr er av NILF foreslått beregnet med utgangspunkt i eiernes betalingsvillighet.

NMF er av den oppfatning at beløpene ved en slik beregningsmetode vil bli for store, og foreslår i stedet at antall rovdyr omregnes i forventet tap, og at det forventede tapet grunnet rovdyr legges til grunn for støttebeløpets størrelse.

Forventet tap kan beregnes med utgangspunkt allerede kjente tap til rovdyr slik disse fremkommer i rovviltbasen.

Til grunn for disse beregningene kan man enten legge dokumenterte tap eller erstattede tap.

Med bakgrunn i erstattet tap for 2002 har vi **som eksempel foretatt en multippel regresjonsanalyse for områder med gaupe, jerv og ørn:**

$$Y = 8,154 - 0,045X_1 + 0,487X_2 - 0,06X_3 ,$$

Y = prosent totaltap grunnet rovdyrene.

X₁ = familiegrupper gaupe

X₂ = ynglinger jerv

X₃ = par kongeørn

Det vil i tillegg være rimelig å **trekke ca 2% fra Y som korrigerings for kompensatoriske tap.**

Etter denne formelen vil et beiteområde med forekomst av 1 familie gruppe av gaupe, 2 ynglende jerv og 1 par kongeørn medføre et antatt tap på 9,02 prosent, og erstattet som et tap tilsvarende $9 - 2 = 7$ prosent.

Formelen her er kun ment som et eksempel på hvordan støttebeløp kan beregnes på en enkel måte.

Oppsummert finnes det klart enkle og akseptable måter å beregne dette på.

NILF (Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning) konkluderer i sin rapport (Privat eierett til beite, rovdyr, sauehold og

reindrift) med at en omlegging til støtte pr. rovdyr vil være relativt komplisert og krevende å innføre, men være lettere å administrere enn dagens ordning når den er kommet på plass. Ordningen vil trolig også medføre betydelige reduksjoner i kostnader til administrasjon og byråkrati.

NMF er også av den oppfatning at en slik omlegging vil senke de totale utgiftene forbundet med å ha levedyktige bestander av rovdyr i norsk natur.

Kurt Oddekalv
Leder NMF